

Tomàs Seguals (? - † 1513) i Macià Seguals (? - † 1515) *lapiscidae*

MARIA BARCELÓ CRESPI

A Mallorca, en els anys compresos entre la segona meitat del segle XV i principis de la centúria següent, hi hagué varies famílies dedicades a conrear l'art de la pedra que constituïren vertaderes nissagues de *lapiscidae*. Potser la més coneguda sigui la dels Sagrera però cal afegir els noms dels Vilasclar, Pou, Monserrat, Cifre, Creix i altres com els Seguals.¹

Sovint solien emparentar entre elles, participant de la tan estesa pràctica de l'endogàmia si no de llinatges sí professional. Tots ells els trobam exercint el seu ofici a la ciutat tant en edificacions públiques (murades, castell reial, síquia de l'aigua, etc.) com en construccions de caràcter religiós i també en obres particulars. Els picapedrers de la família Seguals foren Bartomeu, Jeroni, Nicolau, Pere, Macià i Tomàs. Dels dos darrers es coneix més documentació, potser prova d'una trajectòria professional més destacada. Així i tot consten poques dades que permetin esbrinar-ne una semblança biogràfica i les referències a actuacions concretes del seu ofici no són sobrades.

A la documentació, sempre són esmentats com a *lapiscida* i el llinatge apareix amb diferents grafies: Seguals, Saguals, Çeguals, Çaguals, Ceguals.

Tomàs Seguals

Desconeixem la data de naixença. Era fill de Macià Seguals, també picapedrer.² La seva muller, Gabriela, era filla de Bartomeu Mut de Lluçmajor. Sembla que els dos germans, Tomàs i Macià, es casaren amb dues germanes.

¹ Sobre els treballadors de la pedra, una referència bibliogràfica recent és: E. GAROFALO; M. R. NOBILE (a cura di): *Gli ultimi indipendenti. Architetti del gotico nel Mediterraneo tra XV e XVI secolo*, Palermo, 2007.

Per la seva banda, Antònia Juan Vicens ha defensat la seva Memòria d'Investigació a la Universitat de les Illes Balears amb el títol de *L'escultura arquitectònica mallorquina del segle XV: mestres, tallers i obres*, Palma, 2008 (Estudi inèdit).

² Sobre Macià Seguals, pare, a l'igual que altres membres de la família com Jeroni, Nicolau i Pere, tots ells picapedrers, vegi's Maria BARCELÓ CRESPI: "Notes sobre alguns *picapedres* a la Mallorca tardomedieval", *BSAL*, 56, Palma, 2000, 111-115.

Tomàs i Gabriela foren els pares de quatre fills i dues filles: Joan, que va aprendre l'ofici de paraire³ encara que més tard es dedicà a la mercaderia; Jeroni que va exercir l'ofici de picapedrer;⁴ Tomàs que actuà de mercader, i Antoni. Les filles foren Caterina, casada amb el paraire Bartomeu Sacanals, i Antonina que maridà amb Bartomeu Cavaller, apotecari.

Les dades recopilades sobre Tomàs Seguals són de caire més personal que no professional.

Així, a tall d'exemple, el trobam com a testimoni en diversos actes notariais. El 29 de gener de 1494 actuava en el reconeixement de deute de 73 lliures i 7 sous per part de Bartomeu Colom, ciutadà i Antoni Muntaner, mercader, a Joan Nicolau, ciutadà.⁵ El 21 de maig de 1498 testimoniejava quan Leonard Sitjar, paraire, i la seva muller Úrsola reconeixien deure a Jaume Francesc Riera 19 lliures i 156 sous.⁶ El 15 de maig de 1500 ho feia en l'acte de venda d'un esclau de nació de sarraïns de nom Francesc i de 17 anys per 70 lliures a Domingo d'Olesa, ciutadà, per part de Gabriel Salom, paraire.⁷ El dissabte 28 de desembre d'aquest mateix any era un dels testimonis en el contracte matrimonial de Bàrbara, filla del paraire Bernat Bibiloni i vídua de Guillem Moscaroles, paraire, amb Jaume Terrassa, també paraire.⁸ El dia 11 de març de 1505 quan Jordi Suau de Santa Margalida nomenava procurador el notari Miquel Moranta.⁹ El dissabte 10 d'abril de 1507 amb motiu de la recognició de deute de Pere Palmer de Puigpunyent i altres familiars d'Andratx de 40 lliures per la compra de 40 quarteres de forment de Sicília, a Joan Garcia,

³ El dilluns 19 de febrer de 1498, Tomàs amb llicència dels sobreposats de l'ofici dels paraires, col·locava el seu fill Joan Seguals amb Joan Bibiloni, paraire, per aprendre'n l'ofici. ARM, Prot. P-393, 42v-43. Document citat per Maria BARCELÓ CRESPI: "Notes sobre alguns *picapedres* a la Mallorca tardomedieval", *BSAL*, 56, Palma, 2000, 114.

Aquest Joan, mercader, maridà amb Caterina, filla del notari Tomàs Forns, difunt, segons el contracte matrimonial escriturat pel notari Nicolau Tomàs el 25 de juny de 1504. La mare de Caterina, també nomenada Caterina, el germà Antoni Forns i l'oncle patern Antoni Forns hi donaven el consentiment. La núvia aportava un dot de 500 lliures, dues-centes per donació de la mare i les restants tres-centes el pare les havia deixades en el seu testament per quan arribàs el temps de les núpcies que a la vegada comprenien certa quantitat en pecúnia i 12 lliures censals. ARM, Prot. T-454, 73-74. El mateix dia Tomàs Seguals, entregava al seu fill 300 lliures en contemplació de matrimoni. ARM, Prot. T-454, 72v-73.

El 1509 Joan ja havia mort. El dia 5 de juny de 1513, atès que Joan morí intestat, el pare Tomàs Seguals per retornar el dot a la vídua Caterina tingué certa dificultat perquè els béns *non sufficere ad dictam vestram dotem*. ARM, Prot. N-23, 73v-74.

⁴ El 12 d'octubre de 1514, Jeroni Seguals (comptava entre vint i vint-i cinc anys d'edat), fill de Tomàs, nomenava procurador el notari Rafel Mascaró. ARM, Prot. T-462, 124-124v.

El 8 de novembre de 1516 va signar un contracte amb els obrers de l'església de Santa Eulàlia, sobre la pedra blanca que havia de portar a l'escaleta de la Portella per a l'obra de la referida església. ARM, Prot. B-134, 85v-86v. Document publicat per Maria BARCELÓ CRESPI: "Notes sobre alguns *picapedres* a la Mallorca tardomedieval", *BSAL*, 56, Palma, 2000, 114-115.

Del 31 d'agost de 1521 és el contracte matrimonial de Jeroni Seguals, qualificat com a mercader, amb Magdalena, filla de Miquel Ferragut de sa Pobla, neboda del prevere de la Seu Pere Poquet. ARM, Prot. T-491, 79v-80. El mateix dia Jeroni admitia que mossèn Poquet li donà 450 lliures del dot de la seva neboda Magdalena. ARM, Prot. T-491, 80.

⁵ ARM, Prot. C-290, 8.

⁶ ARM, Prot. C-198, 66.

⁷ ARM, Prot. T-837, 87.

⁸ ARM, Prot. M-589, 2v-3v.

⁹ ARM, Prot. C-297, 5v.

candeler.¹⁰ El dilluns 9 d'agost del mateix any juntament amb el botiguer Rafel Blanc a favor de Francesc Armadans, donzell, hereu del seu germà Tomàs Armadans doctor en lleis, qui per pagar a la vídua del dit Tomàs 551 lliures, 11 sous i 3 diners complement del dot (Francesc era l'hereu del seu germà Tomàs), cedia a la dita Joana 44 lliures, 2 sous i 6 diners censals.¹¹ El 13 d'agost del mateix 1507 juntament amb el tender Bartomeu Claret prestaven el seu testimoni quan Jaume Borràs de Bunyola reconeixia deure 89 lliures a Joan Avellà, paraire.¹² I encara, pocs mesos abans del seu traspàs, el 13 d'agost de 1513, de bell nou el documentam en una altra reconeixença de deute per part de Miquel Osona, paraire, a Miquel Guixer.¹³

Altres actuacions presenten Tomàs en el context de la seva vida quotidiana: el 8 de juny de 1479 se'l relacionava amb Domenico Polliçi, noble de la ciutat de Messina però en el moment a la Ciutat de Mallorca, sobre un concanvi d'un esclau turc.¹⁴ El 14 de setembre de 1484 havia de percebre 90 lliures, el preu d'un esclau turc de nom Joan i de 30 anys d'edat que venia Antoni Servera de Porreres al donzell Francesc Aixeló.¹⁵ El 23 de novembre de 1489 fent promesa de pagar 32 lliures a Joan Bolitxer, pescador, perquè es constituís en fiança de Joan Miquel, picapedrer.¹⁶ El 23 d'octubre efectuava una compra a Antoni Starinyo, patró de galiota de Trapani, per preu de 70 lliures i 8 sous.¹⁷ El diumenge 10 d'agost de 1511 Amet Maretxi i Abraym Gabarini, moros naturals de la ciutat de Bugia, i Pere Ballester, tintorer de Ciutat, confessaven deure a Miquel Torrendell, apotecari, 36 lliures i 30 sous les quals a pregàries d'en Ballester havia prestades a dits moros per pagar a Tomàs Seguals, picapedrer. Prometien pagar en ser a Alger però no queda clar el motiu del deute.¹⁸

Altrament el 2 de gener de 1498 admetia deure a Jaume Francesc Riera, ciutadà, 22 lliures, 9 sous i 1 diner per una partida de llana estrangera.¹⁹

A finals del segle XV el moll i altres infraestructures de la ciutat necessitaven d'una intervenció urgent. En la reforma del moll Tomàs fou un dels proveïdors de pedra. Així el 28 de març de 1495 cobrava 40 lliures, 7 sous i 6 diners per quaranta-set dotzenes de pedra i una pedra mentre que el 23 de juny següent percebia 46 lliures i 3 sous *per reble* i altres 20 lliures sense especificar concepte. La pedra es comprava a dotzenes o a barcades.²⁰

D'altra banda en relació a l'ofici de conrear la pedra, el dilluns 7 d'octubre de 1504, Tomàs prometia a Joan Riera, prevere sotsobrer de la Seu, portar una càrrega de pedra *de illa pedre que dicitur del cap den Feliu ad opus fabricae dicte ecclesie ad rationem terdecim*

¹⁰ ARM, Prot. P-528, 19.

¹¹ ARM, Prot. T-490, 78 i 81. Repetit al Prot. T-457, 77.

¹² ARM, Prot. T-457, 80v.

¹³ ARM, Prot. M-771, 68v-69.

¹⁴ ARM, Prot. C-206, 259.

¹⁵ ARM, Prot. T-819, 93v.

¹⁶ ARM, Prot. C-209, 93v.

¹⁷ ARM, RP 3.882, s/f.

¹⁸ ARM, Prot. B-204, 9v-10.

¹⁹ ARM, Prot. C-198, 5-5v.

²⁰ Pablo CATEURA BENNÀSSER: *La reforma del muelle de la Ciudad de Mallorca (1494-1495)*, Palma, 1984, 28.

librarum la barcada, portada a terra.²¹ La pedra per a la construcció dels edificis de la ciutat gòtica solia descarregar-se a la Portella d'en Fusser.²² El dia 15 de novembre de 1507 Antoni Armengol, picapedrer, venia a Tomàs Seguals, un esclau blanc de nom Diego de nació de sarraïns de Granada, pel preu de 45 lliures. D'aquesta manera, n'Armengol cobraria 41 lliures que li devia *ratione lapidum per vos ad opus fabricae dicte ecclesie...* tot referint-se a Santa Eulàlia.²³

El dia 9 de desembre de 1506, dimarts, els mestres Jeroni Ferrer, Sebastià Pou i Andreu Serra, sobreposats de l'ofici de picapedrers i guixers juntament amb Tomàs Seguals i Joan Serra, prohòmens en el dit ofici aquell any, congregaren consell de tots els mestres picapedrers, o la major part d'aquells, en la casa anomenada de l'obra de la Seu per tractar sobre uns capítols de *un privilegi havia fet impetrar lo dit Seguals*. Tots plegats acordaren i pactaren *ab lo dit Seguals los fasse venir un privilegi en lo qual sien loats, assignats et firmats per la maiestat del rey nostre senyor los capítols deval scrits*. Aquests capítols poden resumir-se així: a) poder portar armes ofensives i defensives. b) qualsevol estranger que vingui a fer feina a la Ciutat no pugui exercir-la abans de pagar 20 sous d'entrada a la caixa de la confraria i l'almoïna corresponent. c) que cap mestre doni feina a un estranger si no ha pagat els dits 20 sous. d) qualsevol trencador de pedra estigui obligat a pagar mitja almoïna a la confraria, és a dir, un diner cada diumenge. A més, *el trencador de pedra qui tallarà o trencarà pedra de cala de Vinyes fins a Rafalbex y en les pedreres de Ponent del cap Enderrocat no puxen trencar ni tallar pedra sens que no sien sota mestre de dit art de picapedrers*, per tal d'evitar molts abusos per desconeixença de la qualitat de la pedra. e) qualsevol mestre del dit art de picapedrers *e obrés de vila qui ferà feyna en la part forana sia tengut de pagar a la dita confraria axí com los altres confreres qui en la ciutat fan feyna*. Sembla que fou Tomàs Seguals l'encarregat de fer arribar a la cort aquests capítols per a que fossin revisats.²⁴

Tomàs i el seu germà Macià eren propietaris de la possessió de Torretxí a la marina de Lluçmajor. El 2 de març de 1506 Perot Martí, ciutadà, admetia que els dos germans Seguals per redimir 4 lliures censals pagaren a Antoni Martí, el seu pare, 34 lliures i 13 sous que gravava sobre dita possessió.²⁵ Del 19 de març de 1510 obra una referència a una peça de terra, *lo camp redó*, a Lluçmajor, de Bartomeu Julià que confrontava amb la possessió dels germans Macià i Tomàs Seguals.²⁶ A l'inventari de Tomàs (1513) s'inventaria la possessió de Torretxí el casat de la qual comptava de les següents parts: pati del casal, porxo o menjador, cambra d'en Macià (el seu fill, que sembla hi vivia), cambra de la vella, cambra nova, molí, cuina, estable, celler, cambra del blat i païssa. Hi havia dos esclaus, un moro nomenat Joan d'uns quaranta anys i un negre de la mateixa edat. S'hi computaven dues barcades de pedra *las quals són stades venudes a diversos preus i una barcha de ribera de port de XII dotsenes de pedra mitgensera*. La possessió tenia una

²¹ ARM, Prot. C-265, 46v. Document citat per Maria BARCELÓ CRESPI: "Notes sobre alguns picapedres a la Mallorca tardomedieval", *BSAL*, 56, Palma, 2000, 113.

²² Maria BARCELÓ CRESPI; Guillem ROSSELLÓ BORDOY: *La Ciudad de Mallorca. La vida cotidiana en una ciudad mediterránea medieval*, Palma, 2006, 303.

²³ ARM, Prot. T-490, 115v-116.

²⁴ ARM, Prot. S-885, 7v-9v.

²⁵ ARM, Prot. T-456, 19v-20v.

²⁶ ARM, Prot. M-598, 25-26.

posada a Lluçmajor.²⁷ Una vegada mort Tomàs, el 12 de març de 1514 es procedí a l'encant de béns de la possessió.²⁸

Testà davant el notari Nicolau Tomàs el divendres 19 de novembre de 1513. Designava marmessors el seu germà Macià i els seus gendres Bartomeu Sacanals, paraire, i Bartomeu Cavaller, apotecari. Desitjava ser enterrat a la Seu *in tumulo quem constructum habeo in capella Sancti Petri*. Llegava 5 sous al rector de Santa Creu d'on era parroquià; la quantitat acostumada (no s'especifica) per celebrar les misses de Sant Amador, de mossèn Negrell i de la Sirventa en remissió dels seus pecats; 10 sous a les obres de la fàbrica de la Seu; 10 sous a les monges de Sant Jeroni; 10 sous a l'hospital general; gramalles de dol als marmessors; una gramalla de dol a cada un dels fills, Jeroni, Tomàs i Antoni; una altra gramalla de dol al nebot Bartomeu Seguals; a la seva dona el dot que fou de 100 lliures; a cada un dels fills 5 lliures; a cada una de les filles 5 sous i 25 lliures al germà Macià. Admitia que amb el seu germà Macià posseïen béns en comú tant a la ciutat com en el terme de Lluçmajor i que havien viscut *in fraternali societate et amore sine aliqua cautela* i que a partir de llavors aquests béns *sunt equaliter inter vos et heredem meam*. Igualment considerava que allò que restava per pagar a Baltasar Salvà del dot de la seva dona Francina, filla de Macià, i a Bartomeu Cavaller del dot de la seva muller, filla de Tomàs, es pagàs de béns comuns. Nomenava hereva universal la seva esposa Gabriela i, si moria, el seu fill Jeroni. En aquest cas, morta la mare, l'hereu hauria de dar 50 lliures als germans Tomàs i Antoni. De tot plegat actuaren com a testimonis Gaspar Roig, Francesc Vallseca, Gabriel Brull, Pere Vidal, Marc Valentí i Andreu Bibiloni, mercaders, i Miquel Sacanals, paraire.²⁹

Ara per ara es desconeix el dia de defunció de Tomàs però la data del seu inventari és del dijous 24 de novembre del mateix any, redactat per Nicolau Tomàs probablement tot just després del seu òbit.³⁰

La casa de Tomàs era situada a la parròquia de Santa Creu, en ple barri mariner, *anant a la teresana davant la longa* i un dels confrontants era *la muralla vella*. Les parts de la casa eren: botiga baix a la part dreta, entrada, estudi, menjador alt, cambra on morí Tomàs, altra cambra, cuina dalt, forn, pastador i cambra dels catius.³¹

Tomàs disposava de diverses propietats a la parròquia de Santa Creu, suposadament no molt enfora de ca seva: una botiga en el carreró llarg (que no passa) davant Sant Joan, unes cases *en lo carrer exint del porcho de Santa Creu he anant a la pescateria* i unes altres cases *so és botiga he algorfa a la parròquia de Santa Creu en lo carrer de la repturia de Senta Creu*.³² A més, era l'amo d'un corral (fora de ca seva) on *tenia algunes voltes pedra e mitgans scituat fora la murada vella de la ciutat en lo revall de mar en lo carrer o travesa hanomenada dels Remollàs*.³³

²⁷ ARM, Prot. T-497, 162.

²⁸ ARM, Prot. T-497, 163v-164v.

²⁹ ARM, Prot. T-501, 206-207.

³⁰ ARM, Prot. T-497, 155-163.

³¹ ARM, Prot. T-497, 155-159.

³² ARM, Prot. T-497, 158v i 163.

³³ ARM, Prot. T-497, 159.

El dia 10 de febrer de 1514, Macià Seguals d'una part i Gabriela, vídua i hereva de Tomàs de l'altra, procediren a la divisió dels béns mobles de la societat dels dits germans, des dels objectes fins als esclaus, amb indicació del que corresponia a cada part.³⁴

Poc temps després, el diumenge 5 de març de 1514, Gabriela dictava el seu testament. Nomenava marmessors el seu fill Jeroni Seguals, els seus gendres Bartomeu Sacanals, paraire i Bartomeu Cavaller, apotecari, i el cunyat Macià. Elegia sepultura a la Seu, en el túmul del seu marit. Deixava 5 sous al rector de Santa Creu; el que era acostumat per celebrar les misses de Sant Amador i de la Sirventa; gramalles de dol als marmessors; gramalles de dol als fills Tomàs i Antoni; les legítimes a la filla Caterina casada amb Bartomeu Sacanals, a Antònia casada amb Bartomeu Cavaller, als fills Jeroni i Antoni. El fill Tomàs, n'era l'hereu.³⁵

Prova de que Macià i Tomàs treballaven junts i tenien propietats compartides és la dada del dimarts 20 de juny de 1514 per la qual és sabut que Nicolau de Berga, ciutadà, restituïa al seu sogre Bernadí Sanglada, donzell, 8 lliures les quals feien Macià Seguals i els hereus de Tomàs Seguals.³⁶ Encara més tard, el 19 de setembre de 1516, quan els dos germans ja eren morts, Cristòfol i Jeroni, fills i hereus de Macià, i Tomàs, fill i hereu de Tomàs, reconeixen haver rebut de Miquel Mut de Lluçmajor 19 lliures pel preu de *cuisdam equae*.³⁷

Macià Seguals

Com s'ha dit, era germà de Tomàs. Esposà amb una tal Caterina³⁸ i tenien tres fills: Macià, Bartomeu i Cristòfol. Sorprenentment, sembla que cap d'ells seguí la dedicació professional de la família. Macià s'inicià entre els paraires,³⁹ Bartomeu es dedicà a la mercaderia⁴⁰ i Cristòfol també fou paraire.⁴¹ Una filla, Francina, maridà amb Baltasar Salvà de Lluçmajor i una altra filla, Isabel, fou l'esposa de Rafel Torrella, paraire.

El dimecres 22 d'octubre de 1494, se signava un contracte entre el donzell Berenguer Vivot i Macià Seguals. El donzell li donava llicència de poder fer en la seva

³⁴ ARM, Prot. T-497, 165.

³⁵ ARM, Prot. T-501, 213-213v.

³⁶ ARM, Prot. T-462, 71v.

³⁷ ARM, Prot. T-464, 120v-121.

³⁸ De manera una mica indirecta sabem que la dona de Macià Seguals era filla de Bartomeu Mut de Lluçmajor. El dimarts 5 d'abril de 1513 Joan Mas, *parator pannorum llane*, reconeixia a Tomàs i Macià Seguals, picapedrers i ciutadans de Mallorca, gendres de Bartomeu Mut de Lluçmajor ja difunt, que en anys passats havia rebut de dit Bartomeu 22 lliures que li devia. ARM, Prot. M-672, 10.

³⁹ El 17 d'abril de 1497, quan tenia uns quinze anys d'edat, el pare comptant amb la llicència de Perot Planes, sobreposat de l'ofici dels paraires, el col·locà amb Rafel Mir per aprendre l'ofici i servir-lo durant quatre anys al final dels quals el paraire li donaria 3 lliures. ARM, Prot. P-392, 70-70v.

Habitava a la parròquia de Santa Creu, a la illeta del Victigal, i a la Talla de 1512 se li assignà la quantitat de 8 sous. Maria BARCELÓ CRESPI: *La Talla de la Ciutat de Mallorca. 1512*, Palma, 2002, 74.

⁴⁰ De Bartomeu sols és sabut que el divendres 4 de gener de 1516, reconeixia haver rebut 100 lliures de les 200 que li prometé Macià Seguals, *patri meo*, en contemplació de matrimoni. Consta una referència a l'oncle Tomàs. ARM, Prot. C-317, 60-60v.

⁴¹ El 8 de gener de 1521 Macià Seguals, paraire, i Bartomeu Seguals, mercader, germans, acceptaven el seu germà Cristòfol Seguals, paraire, com l'hereu de la seva mare Caterina, muller de Macià Seguals, haver rebut 10 lliures com a legítima. ARM, Prot. T-491, 77.

possessió de sa Porrassa, en el lloc on Macià elegís, tots els forns de calç de nou que volgués i reparar les olles de forns de calç que en temps passat foren fets en la dita possessió. A més, li permetia tallar i prendre tota la llenya que hauria de mester per als dits forns en qualsevol lloc de la possessió però no pins i mates excepte esbrancar-les. Macià s'obligava a pagar-li per cada forn i llenya 1 ducat d'or i 40 quarteres de calç per obra que en Vivot volia fer a sa Porrassa.⁴²

Treballà conjuntament amb el seu germà Tomàs. El dissabte dia 18 de febrer de 1486 els dos germans concertaven davant el notari Martí Terrers amb Jaume Roig, Martí Solà i Antoni Oliver, hortolans, tant en nom propi com d'altres hortolans, la reparació de la síquia *posite supra vallum inter portam Depictam et portam Sancti Antonii tres pedes lapideos latitudinis quilibet trium lapidum a vallo in altitudinem et terminum dicte cequia unacum etiam dicta cequia lapidea apta aqueducti inclusive ipsa pedum predictorum inter valla complendo bituminatis lapidibus quinquidem tres pedes unum opus facientes conficiuntur instar alterius pedis qui ibi paulo ulterius est et qui incipient a quodam foramine quod sub dicta cequia patet in quodam saxo sive lapide operato versus portam predictam Depictam et terminabunt ad quendam caprificum que ibi est in pariete ipsius valli versus portam Sancti Antonii supradictam ubi est quidam lapis vinus (?)*. El preu convingut era de 58 lliures a pagar en dos terminis. En foren testimonis Joan Sagraera i Guillem Vilasclar, picapedrers, i Pere Servera d'Inca.⁴³

Per a la provisió de la matèria primera, la pedra, els principals picapedrers disposaven de trasts a les pedreres o trasts on amagatzemar-la. De manera indirecta es coneix la ubicació del trast que els germans Macià i Tomàs Seguals tenien a Ciutat. El 1499 Bernat Galiana, picapedrer, venia a Bartomeu Catany, també picapedrer, tot l'empru i drets que tenia *discaricandi, ponendi et tenendi lapides in quadam parte cuiusdam platee scituata extra muros presentis civitatis vulgariter dicte del Molí de Vent de misser Castanyer quondam et in quadam domo constructa ibidem supra mota dicti molendini*. Igualment li venia el dret de carregar pedra tant a les seves pedreres de Rafalbeig com de cap Enderrocat. La dita casa pagava cens de 4 sous als hereus d'en Castanyer i confrontava aquesta part de la plaça i casa amb un trast de Daniel Pou, picapedrer, amb la mar, amb un trast dels germans Macià i Tomàs Saguals, picapedrers, i amb el descarregador de dita plaça. El preu de tot plegat era de 6 lliures.⁴⁴

Diverses actuacions en l'entorn de la seva vida quotidiana situen a Macià, per exemple el dimecres 13 de gener de 1445, cedint unes cases seves a Martí Castelló, paraire, situades a la parròquia de Santa Eulàlia a la vora del monestir de Santa Clara, que abans havien estat de Daniel Ca, mercader. El motiu de la donació no s'explicita.⁴⁵ El 18 de maig de 1480 el procurador reial rebia d'en Llorenç Cirera, ciutadà, per mans de Macià Seguals 18 sous per lluïsmes sobre unes cases del dit Seguals situades a la parròquia de Santa Creu.⁴⁶

⁴² ARM, Prot. P-389, 142v-143. Document citat per Maria BARCELÓ CRESPI: "Notes sobre alguns picapedres a la Mallorca tardomedieval", *BSAL*, 56, Palma, 2000, 113 i publicat per Maria BARCELÓ CRESPI: "Nous documents sobre l'art de la construcció. II", *BSAL*, 63, Palma, 2007, 215-216.

⁴³ ARM, Prot. T-821, 84-84v. Repetit al Prot. T-868, 23-23v.

⁴⁴ ARM, Prot. S-633, 21-21v.

⁴⁵ ARM, Prot. A-89, 110-110v.

⁴⁶ ARM, RP 3.881, 3.

En un protocol de Mateu Moranta del 1491 apareix la següent nota: *Melcior Thomàs per una carta de indemnitat li ferma Macià Seguals picaperes a XXVII de abril.*⁴⁷

Adesiara Macià figura en la documentació en actes de reconeixement de deute. El 18 de març de 1460 admetia deure a Pere Gualseny 40 sous pel preu de 2 quarteres de forment de Sicília.⁴⁸ El 5 d'abril de 1513 Joan Mas, paraire, reconeixia haver rebut 24 lliures dels germans Macià i Tomàs Seguals.⁴⁹

També compareix actuant com a testimoni en diverses ocasions la qual cosa, entre altres aspectes, és interessant per saber amb qui es relacionava. El 10 d'abril de 1461 era testimoni en l'acte de donació d'una casa per part d'Egidi Monyós a Nicolau de Bruges situada en el call dels jueus a la parròquia de Santa Eulàlia en el carreró dit del Fornet.⁵⁰ Igualment ho feia el 6 de maig de 1478.⁵¹ El 8 de març de 1492 torna testimoniar sobre un deute referit a Arnau Llitrà.⁵² El dia 12 de setembre de 1501 testimoniava en el contracte matrimonial de Joana, filla de Pere Casesnoves, paraire, amb Pere Joan Barbarà, estanyer.⁵³ El 19 d'octubre de 1501 Bartomeu Fe àlias Leo, picapedrer, mantenia una controvèrsia amb Guillem Lledó de Campos i estaren d'acord en què els àrbitres fossin Baptista Salom, mercader, i Bernat Perera, notari essent un dels testimonis Macià Seguals.⁵⁴ El 28 de gener de 1503 Nicolau Bibiloni, paraire, nomenava procuradors Bernat Bibiloni i Joan Liula, mercaders i Macià Seguals n'era testimoni.⁵⁵ El 15 de març de 1503 testificava en un reconeixement de deute per part d'Antoni Castelló, assaonador.⁵⁶ El 29 de maig del mateix any, juntament amb el paraire Macià Seguals, potser parent, prestava el seu testimoni quan Esteve Vicent, pescador, venia a Bernadí Gil, mariner, *quandam fustam sive birremem decem stannorum cum suis exarciis* i apareils per 30 lliures i 8 sous.⁵⁷ El 23 d'octubre de 1515 tornava fer de testimoni quan Pere Cantó, corredor d'orella, reconeixia deure a Benet Baiona, ciutadà, 82 lliures i 10 sous per la compra de 150 carmenyoles.⁵⁸ De bell nou, el 7 de novembre del mateix any.⁵⁹

D'altra banda, algunes dades el relacionen amb esclaus. El divendres 7 de setembre de 1491, admetia haver rebut de la dona Blanca, muller d'Arnau Sureda, cavaller, 6 lliures a compliment de 90 lliures a les que estava obligada per causa de concanvi i permuta de certs esclaus.⁶⁰ El 2 d'abril de 1492 venia a Ramon Vivot, cavaller, un esclau turc de nom

⁴⁷ ARM, Prot. M-614, 3v.

⁴⁸ ARM, Prot. C-115, 76.

⁴⁹ ARM, Prot. M-672, 10.

⁵⁰ ARM, Prot. M-240, 206.

⁵¹ ARM, Prot. C-206, 235v.

⁵² ARM, Prot. M-252, 159v.

⁵³ ARM, Prot. P-526, 69v.

⁵⁴ ARM, Prot. P-397, 173-173v.

⁵⁵ ARM, Prot. F-234, 6v.

⁵⁶ ARM, Prot. F-234, 21v.

⁵⁷ ARM, Prot. F-234, 57v.

⁵⁸ ARM, Prot. P-529, 54.

⁵⁹ ARM, Prot. P-529, 56.

⁶⁰ ARM, Prot. M-568, 101v-102.

Jordi, d'uns vint-i-sis anys d'edat pel preu de 110 lliures i un dels testimonis era Pere Ferrer, picapedrer.⁶¹

Macià comparegué el dissabte 30 de març de 1493 davant el donzell Melcion Tomàs, lloctinent del procurador reial Gregori Burgues, el notari Mateu Moranta i el mercader Miquel Soler que actuaren de testimonis, per tractar sobre uns presoners genovesos. En aquest encontre es va donar lectura d'una carta del rei datada a la ciutat de Barcelona el dia 10 de març anterior. La missiva explicava que a la presó de la Ciutat de Mallorca hi havia detinguts deu genovesos que varen ser presos per alguns pagesos habitants de la parròquia de Santanyí pretenent tenir-hi els drets de *presoners llurs e de bona guerra*. Sembla que haurien cedit aquests drets a Macià Seguals *per ço que puga aquells concambiar per son germà e altres mallorquins qui stan presos e detinguts en companya del dit Ceguals en Sahona*. Ben aviat el fisc s'oposà a la pretensió d'en Macià pretenent que els drets sobre els detinguts pertanyien al Reial Patrimoni. S'obrí un procés entre els pagesos i Macià d'una part i el fisc de l'altra part. El lloctinent dictà sentència a favor del fisc. El rei, a Valladolid, el 16 de juliol de 1492 es pronuncià a favor que els genovesos fossin lliurats al procurador reial. Macià, escoltat el contingut de la carta, suplicà li volguessin fer gràcia dels genovesos per alliberar els mallorquins. La comissió, escoltats els arguments, manà que els genovesos *sien donats e liurats al dit Macià Ceguals per cobrar e liberar son germà e los altres*. S'insistia que *los dits janovesos no servesquen a altre concambi e berat sinó en liberar lo dit son jermà e los altres ab ell detinguts en Sahona*. Això no obstant, calia consultar amb el monarca.⁶² Es tractava de l'alliberament del germà Tomàs sense explicar-ne les causes de la seva detenció en terres italianes.

Tampoc es coneix el motiu pel qual Macià va mantenir el 1498 una qüestió amb Pere Rubí, paraire, en que actuaren com a àrbitres Arnau Puiggròs, causídic, i mestre Bartomeu Leo, picapedrer.⁶³ D'igual manera, i desconeixent-ne els motius, el divendres 3 de novembre de 1503 Pere Seguals, picapedrer, nomenava procurador Pere Valls, prevere beneficiat a la Seu, *sorium meum per causam et questionem vertentem inter me ex una et Mathiam et Thomam Seguals lapiscidem fratres meos*.⁶⁴ I encara el 16 de novembre de 1515 s'esmenta una disputa sobre una herència entre Macià Seguals i el seu nebot Jeroni Seguals, mercader, actuant com a àrbitres Rafel Mascaró i Llorenç Claret, notaris.⁶⁵

Macià dictà testament el divendres 4 de gener de 1516 davant el notari Llorenç Claret.⁶⁶ Nomenava marmessors la seva muller Caterina i els fills Macià i Bartomeu. Elegia sepultura a la Seu de Mallorca in *tumulo sive vas parentum et consanguineorum meorum constructo in capella Sancti Petri*. Manava celebrar a la catedral, després de la seva mort,

⁶¹ ARM, Prot. T-872, 11v.

⁶² ARM, RP 51, 33-34.

⁶³ ARM, Prot. P-522, 6v-7.

⁶⁴ ARM, Prot. P-399, 112.

⁶⁵ ARM, Prot. R-328, 34-34v.

⁶⁶ ARM, Prot. C-316, 26-26v. Repetit als folis 27-28.

Com és sabut, normalment, el notari que aixecava l'inventari *post mortem* solia coincidir amb el mateix que havia redactat el testament. Entre els protocols del notari Llorenç Claret, conservats a l'Arxiu del Regne de Mallorca, no n'hi ha cap que contengui inventaris. Per això, desconeixem, ara per ara, l'inventari dels béns d'en Macià.

les conegudes misses de Sant Amador per les quals deixava el que era costum (*caritatem assuetam*). Així mateix contemplava les següents deixes: 15 sous a les obres de la Seu, 12 diners a l'hospital general i altres 12 a l'hospital dels mesells. Valorava el dot de la seva muller que consistí en 100 lliures. Assignava als fills Macià i Bartomeu i a les filles Francina i Isabel 5 sous com a part de l'herència i legítima. Designava hereu universal el fill Cristòfol i en cas que no hi fos serien hereus els altres fills i filles per igual part. Actuaren de testimonis Rafel Pastor, notari, Guillem Pont, mercader, Babtista Pont fill de l'anterior, Bernat Mora, prevere, Antoni Serra, paraire, Andreu Madexo, ferrer, Bartomeu Jover, paraire i Llorenç Claret, notari.

Morí el mateix dia i el dimecres següent, 9 de gener, l'hereu acceptà l'heretat actuant de testimonis els dos gendres d'en Macià.

Apèndix

1513, novembre, 24. Ciutat de Mallorca.

Inventari dels béns de Tomàs Seguals, picapedrer.

ARM, Prot. T-497, 155-166.

Die jovis XXIII mensis novembris anno a Nativitate Domini millesimo DXIII.

Quoniam secundum legitimas santonies inventarii confectio hereditibus beneficium tribuit ne ultra vires hereditatis teneant. In circo ego Gabriella uxor relicta honorabilis Thome Saguals lapicide Maioricarum heresque ipsius universalis ut patet eius ultimo testamento (...) condito penes infrascriptum notarium sub die XVIII mensis novembris anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo decimo tercio volens non in consulte sed cum beneficio inventarii hereditatem predicti virii mei adire ut jura conficientibus inventaria ha iure tributa michi conserventur interveniente in omnibus atque presente existente honorabilis Matias Saguals lapicida (...) socio omnium bonorum et gemino dicti virii mei inventarium sive reportorium de omnibus bonis communibus inter ipsos socios venerabilis Sancte Crucis signaculo presente facere procuravi unacum ipso Matia Saguals socio predicto in hoc eidem inventario firmante quod inceptum fuit die jovis XXIII mensis novembris anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo decimo tercio.

Primo atrobam en dita heretat unes cases scituades dins la present Ciutat de Mallorca en las quals habitava lo dit deffunt en la paròchia de Senta Creu anant a la teresana devant la longa sots alou del senyor rey a mercè de luysma e a sens de XII lliures cascun any pagadores en la festa de la Verga Maria de setembra la quals casas té en encí dues butigues la una a part drete l'altre a part squera he affronta de una part ab la via pública devant la longa he de altre part ab unes cases d'en Demià Bagelles, ferrer, he de altre part ab la murada vella he de altre part ab la scrivania e algorfa d'en Johan Castell notari quondam las quals tenian per stabliment fet de dites casses an al dit Macià he Thomàs Seguals per en Barnat Rovira ab càrech de dites XII lliures censals e entrada de L lliures.

En la botiga baix en la part drete

Item un sach de llana ab miga quartera de forment o ferina.

Item dos ànchoras ho rochons grosos.

Item cent taules noves.

Item dues taves unna ab poligas he l'altre sens poliges.

Item una serra gran.

Item un cubell petit.

Item quatre taves.

Item una alfàbia blanca de tenor de LXXXX quarters mitga de forment.
 Item una barcella de fust.
 Item un garbell petit dolent.
 Item un sach dolent buyt.

En la entrada

Item una caxeta pettita dolenta.
 Item una lanta ab son forniment.

En lo studi

Item un bancals fixos en la paret del studi.
 Item quatre tascons de ferro.
 Item dos barals grossos he una castanya de vidra.
 Item tres barines dos grans he una xiqa.
 Item un pich, una asquarpa he dues botifares de fferro per los catius.
 Item dos trossos de fferro pesan sirca una rova.
 Item tres cadires de costelles mitgansereras.
 Item un caxonet xich pintat buyt ab son pany he clau.
 Item unes ores de forma gran cubertes de cuyro de stampa seragoçanes em pla.
 Item taulell ab un cobribanch o tapit migenser.
 Item una staqua d'emballar.
 Item un libre de albarans de forma de quart en què són continuats los albarans de pagues feya dit deffunt.
 Item un libre de paper de forma de quart cubert de pregamí en lo qual ha continuats molts comptes, albarans e recorts de deutes devien al dit defunt.
 Item atrobí en dit libre un recort scrit de mà del dit deffunt com en Vicens Ramell de Luchmaior li devia tots comtes fets y finats entre ells li devia V lliures dich V lliures.
 Item atrobí altre recort scrit de mà del dit defunt com en Miquel Ramell de Luchmaior devia al dit deffunt I lliura XIII sous que li avia prestats en dues partides. I lliura, XIII sous.
 Item altre recort que dit Miquell Ramell li devia un ducat venecià que per ell avia donar a madona Cavallera mare de son germà la semmana de Sent Martí de l'any present. I lliura XII sous.
 Item altre recort en dit libre que Hentoni Farrer deu V lliures, X sous, VIII per les quals li avia aportar una barcada de payment. V lliures, X sous, VIII.
 Item altre recort en que.s hescrit com en Miquell Avellà de Luchmaior devia al dit defunt per resta XII sous. XII sous.
 Item atrobí en altre recort que Hentoni Lenut (?) devia al dit defunt en dues partides III lliures. III lliures.
 Item atrobam en altre recort que Hentoni Armengual tots comptes fets y finats fins lo die de XXII d'octubre any present devia V lliures. V lliures.
 Item altre recort que lo dit Armenguall devia al dit defunct un ducat venecià que li avia tremès de Luchmaior per en Obredor per causa de un albarà que lo dit

Armengual li avia tremès poch dies abans que se agegués dit defunct. I llura, XII sous.

Item en altre recort que Entoni del Cayar devia al dit deffunct en dues partides en un dia continuades III lliures, III sous per presta li avia feta lo dit deffunct. III lliures, III sous.

Item en altre recort continuat que hen Jaume Balester devia al dit deffunct en dues partides III lliures VIII sous. III lliures, VIII sous.

Item atrobí en dit libre continuat un alberà scrit de mà d'en Pera Pissà en què ell confessa deura al dit deffunct sinquanta lliures dich L lliures per prestex he altres coses scrit ha XXVI de gener any DXIII. L lliures.

Item atrobí un libre gran ab molts de deutes devian al dit deffunct e primo que misser Fortesa deu per resta de compta VIII lliures per pedra. VIII lliures.

Item en dit libre un recort que hen Bernat Armangual devia IIII sous al dit deffunct. IIII sous.

Item un recort en dit libre que lo magnífic mestre Caldentei. VIII sous.

Item en dit un recort que en Guilem Saguí devia. I lliura, VI sous, VI diners.

Item que hen Gabriell Gener devia III sous. III sous.

Item en Pera Busquets dos sous. II sous

Item en Deniell Savanals per mitgans II lliures, II sous. II lliures, II sous.

Item en Julià Sart VIII sous. VIII sous.

Item la vídua Pachs VIII sous. VIII sous.

Item sobre dit taullell molts albarans engrunats de pagues havia fetas lo dit deffunct a diverses persones.

Item un caretell de tenor de VIII quarters quasi ple de vin blanch cuyt de anguary.

Item un tinter xich de plom.

Item dues bombardes de coura xiques.

Item dues scelades rovallades.

Item una banera rovallada.

Item dos braselets.

Item un scayre de fferro de pichapedras.

En lo menjador alt

Item un artibany de dues caxes vermell vell ab sos panys he claus dins la una de les quals atrobí les cosses següents:

Item un gaquet de malla vell lo qual sta penyora (...) per quatre sous de certa persona.

Item unes calses velles de stamenya del dit deffunct.

Item un coffre de Barcelona vell ab son pany e clau dins lo quall atrobí les cosses següents:

Item quatre catifes de tres rodes mitgenseres.

Item tres cobribanchs listats mitgensés la un listat blau he blanch e l'altre de vert e vermell e l'alltre de brots e aucels vert.

Item dos scambels.

Item quatre cadires de barber mitgenseres.

Item una cadira de costelles.

- Item un artibanch de dues caxes vell ab sis broquals e un pitxer de vidre.
- Item una taula de falchata de dues pessas ab sos petges mitgensés.
- Item un tinell groch de falcata poch ussat ab sa banqueta.
- Item una conqua de lautó ab sos peus bollada vella.
- Item tres geres de coure stanyades sicilianes.
- Item una castanya de mig quarter cuberta de lata.
- Item un barixello de fust xich.
- Item una copa de aram per tenir foch mitgensera.
- Item un pitcher de terra.
- Item una lumanera de lautó redona comuna.
- Item dues bassines de lautó mitgenses.
- Item set stormies de palma.
- Item un artibanch de dues caxes vell sens pany ne clau buydes elles.
- Item un artibanch de dues caxes de la matexa sort.
- Item un caxonet petit vell.
- Item tres mirals la hun bo los altres dolents.
- Item hun sombrero vell.
- Item una lenterna.
- Item una làntia ab sa cadena he corda.

En la cambre ha hont és mort lo deffunct

- Item un lit de camp ab sos banchs e pots mitgenser.
- Item tres matalafos de llana mitgenses.
- Item un travaser ple de ploma.
- Item sinch coxins dos de fluxell e tres de ploma.
- Item una flacada blanca cardada vella.
- Item un mig coffre de lanyam de Venècia vermell ab son pany he clau mitgenser ab dins lo quall atrobí les cosses següents:
- Item sis culleres de argent marcha de Mallorca pessen [en blanc].
- Item sinch tovalloles communes.
- Item quatre cubertes de coxí comunes.
- Item un pavalló de bri ab son capell e pom deurat ab flocadura blanca mitgenser.
- Item dues tovalles de bri de taula fetas ací.
- Item huna tovalla de pastar ab listes blaves.
- Item hun artibanch de una caxe mitgenser sens pany ne clau dins lo qual atrobí les cosses següents:
- Item un gipó fort.
- Item unes mànagues de malla (...).
- Item un gipó de drap negra de sort ab lo collar morat del deffunct.
- Item un mantó redó negre de vintè ab rivet de setí del deffunct nou.
- Item un sayó de vintè negre nou.
- Item un mantó redó negre de XX del dit deffunct vell.
- Item un gipó de drap negre vell e les mànagues de fustani negre velles.
- Item un sayo de mescla vell del dit deffunct.

En l'altre cambre

- Item un ymage ab portes he polceres antich en que.s pintada la Verga Maria vell.
- Item un lit de repòs encaxat vermell ab ses posts mitgenses.
- Item un matalaf de llana vell.
- Item un matelaf de palla vell.
- Item un travaser de ploma squinsat vell.
- Item una spase de dos mans.
- Item una coltellina.
- Item una artesana ab lo ferro larch.
- Item un cofre de Barcellona vermell vell sens pany ne clau dins lo quall atrobí les cosses següents:
- Item una vànova gran embutida grossa hobra de roses.
- Item quatre tovalles listades largues comunes.
- Item dues cuxineras de cotó ab flocadura negra velles squincades.
- Item dos coxins de palla de perterage.
- Item una caxa grossa vella pudrida.
- Item un lit ancaxat gran vermell ab ses posts vell.
- Item dos matalafos de llana.
- Item un matalaff de palla.
- Item un travaser de fluxell larch vell.
- Item dos lensols de bri y stopa de quatre telles vells.
- Item altres dos lensolls de la dita sort nous.
- Item una façada blanca cardada vella foradada.
- Item dos migs cubertós blaus oldans.
- Item un artibanch de dues caxes vermell vell la hu ab pany he clau l'altre sens pany dins la una de les quals són les cosses següents:
- Item quatorçe torqaboques de stopa ab listons blaus de huns y d'altres.
- Item unnes tovalles de pastar blanques.
- Item una tovallola prima vella.
- Item altre tovallola prima vella dich grossa.
- Item dues capsas la unna de Vallència l'altre hés un caxonet de siprer velles buydes.
- Item una capseta pintada.
- Item una tovallola vella.
- Item unes stovalles de taula ab cordons mitgensés.
- Item un cofre de Barcelona vermell vell sens pany ne clau.
- Item VIII lliures ab tants rams de li de Alger canegat.
- Item un mig cofre vermell de alber mitgenser.
- Item quatre lensols tres de quatre telles e lo un de tres de bri hi stopa comuns.
- Item tres tovallolas dues primes ab randes la unna de fillempua prim.
- Item quatre peces de cortines pintades velles en que.s pintada la història de Guitard.
- Item quatre pessas de cortines de pincell velles (...) los dos ab los tres reys l'altre de Bellem.
- Item vint lances manesques ab sos ferros.
- Item tres pavesos comuns.
- Item nou rodelles pintades de unnes he d'altres enveçades.

Item dues cuyraces unes leonades e las haltres (...) mitgenses.

Item una ballesta solla.

Item una carta de stabliment de les cases que hara habitava lo dit defunct feta per en Bernat Rovira mercader a sens de XII lliures ab entrada del (...) feta en la escrivania del patrimoni reyall any MCCCCLXXVII ha VI de setembre.

Item una carta en pregamí que.s la venda de unes cases deruïdes scituades en la Boteria feta per la donna Margarida Balestera per preu de X lliures feta en la scrivania del patrimoni reyall sots ha XII de jener MCCCCLXXXVIII.

Item altre carta em pregamí que hés la compre de unna botiga feta per la cort del Temple ha instància de serts creditós qui era d'en Johan Sagner scituada en lo carreró larch devant Sent Johan feta per preu de XXII lliures an als dits Mathia he Thomàs Seguals feta en la cort del Temple sots a XV de maig any MCCCCLXXXV.

Item altre carta en pregamí de venda de unna algorfa he botiga en la Ciutat de Mallorca situades feta an als dits germans per en Macià Bofí per preu de XV lliures tingudes en alou del bisbe de Barcellona hés la carta feta en la hescrivania de dita porció sots ha XII de mars any MDIIII.

Item un plech de cartes en pregamí fayents fayents (sic) per la eretat.

En la cuyna dalt

Item dues olles de coure grans, bones he senceres.

Item una olla de coure xica foredada.

Item unes graelles de ferro.

Item uns ferros de cuynar grans.

Item un manador d'ast.

Item una caldera gran ab sa ança.

Item un calderó vell.

Item una pealla (sic) vella.

Item un morter de coura ab sa mà xich.

Item dos asts de ferro, l'un xich l'altre gran.

Item dos lumanés de ferro.

Item dues mans de morter e dues culleres de fust.

Item una destreleta.

Item set plats de stany mitgencés.

Item quatre scudelles de stany.

Item sinch graellets de stany.

Item dotze scudelles de terra.

Item set plats de terra.

Item dos plats de stany de tallar.

Item un almut ab sa readora.

Item una alfàbia de terra per a tenir aygo.

Item quatre olles de terra.

Item dos cossis de terra la u fes.

Item dos librels de ensabonar blancs.

Item un artibanch vell pudrit.

Item una salefa ab unna sega pintada.
Item una post de pastar.

En lo forn

Item una alfàbia blanca petita.
Item una sanalla petita.
Item una senalla de palma de unna barcella.

En lo pastador

Item una pastera vella sens petges.
Item dos sedassos la un de ceda nou, l'altre de seres vell.

En la cambra dels catius

Item un puat vell.
Item un lit encaxat vell.
Item una màrfaga de palla vella.
Item un artibanch de dues caxes buyt vell.
Item un morter de pedra blanch.

Et die veneris XXV mensis novembris anno predicto continuando dictum inventarium fuerunt reperta bona infrascripta.

Item atrobí unna botiga scituada en lo careró larch devant Sent Johan en la paròchia de Senta Creu tenguda sots alou del Temple a fadiga de deu dies a mercè de luysma e a cens de XXX sous cascun any pagadós a mossèn Carles des Bach o hareus de aquell a set de juny. Hafronta de una part ab lo dit carere qui no passa e de altre part ab unna botiga de mossèn Francí Bertomeu he de altre part ab una botiga qui fonch de la dona Costança qui fonch muller d'en Almanara e de altre part ab la murada la qual botiga compraren los dits germans per la cort del Temple per preu de XXII lliures II sous segons se mostre ab lo instrument en pregamí lo qual hes desús continuat. Dins la qual botiga trobí les cosses següents:

Item atrobam en dita botiga XXXXI alfàbias per tenir olli totes senseres e totes de tenor unes ab altres de LXXX fins en CX quartans.

Item atrobí un corral en què lo dit deffunct tenia algunes voltes pedra e mitgans scituat forra la murada vella de la ciutat en lo revall de mar en lo carrer o travesa hanomenada dels Remollàs tenguts sots alou del senyor rey a mercè de luysma e a cens de XXXIII sous censals cascun any pagadós als hareues d'en Johan Saganada en la festa de Tots sants. E affronta de unna part ab dita via pública he de altre part ab les casses d'en Gabriell Molins, fuster, he de dues parts ab les cases d'en Miquell Garcia, boter la quall tenian per compra havian feta a la dona Margalida Balestera muller d'en Pera Balester, boter, quondam segons apar ab lo instrument fet en la scrivania reyal la quall hes en pregamí en la heretat ja desús continuada dins la qual atrobí les cosses següents:

Item dos remes xichs d'asquif per a vogar.
Item un timó xich de barcha o squif de la eretat.
Item dos trossos de entena largua vells.

Post modum antem die jovis prima mensis novembris anno predicto millesimo DXIII continuando dictum inventarium accesserunt honorabilis Mathias Saguals lapicida et Bartholomeus Canals et Bartholomeus Cavaller hapotecarius dicti defuncti frater et generi unnam Raphaele Ribes subrogato et jurato notarii infrascripti in parochiam de Luchmaiori ubi invenerunt bona infrascripta et primo una possessió appellada Torrichi en la qual habitava lo dit Matia Seguals e tenia a mitges ab lo dit defunct scituada en lo dit terma de Luchmaior tenguda sots alou he directa senyoria del senyor rey a mercè de luysma he a sens cascun any. E afronta dita possessió ab lo refallot de na Gordiolla he de alltre part ab lo camí qui ve de ciutat. En la quall possessió se trobaren los béns deval scrits:

En lo pati del cassal de dita possessió

Item un carro ab tot son forniment per aportar forment.

Item una sivera.

Item quatre harades ab tot son forniment, quatre reyes, dos cutxins de bèsties he dos collàs.

Item un morter de pedra blanc mitgenser.

En lo porcho o menjador

Item un sach de cànem mitgenser.

Item una taula larga ab sos petges mitgensera.

Item un banch de quatre peus larch.

Item una cadira de berber vella.

Item dues stovalles de stopa planes, unes squinçades he les altres senseres.

Item dues tovalles de pastar ab listes blaves mitgenseres.

Item un cadaf de aram.

Item un paner de verduchs ab ansa.

Item sinq torquaboquas squaquats mitgensés.

Item un caretel de tenor de XV o XVI quarters ple de vin blanch cuyt.

Item dues piques largues o lances ab sos ferros.

Item una castanya cuberta de spart de mig quarter.

Item un paner de canya he verduchs ab ansa.

Item una pasterra de alber ab sos peus de larch de sis palms mitgensera.

Item un sernador.

Item un (...) de pasquar.

Item tres sedasos, un de seras he dos de sceda vells.

Item una castanya petita cuberta de spart.

Item un (...) de lautó.

Item un cadenat de fferro.

Item un lavador de mans de lautó sens brochs.

Item una gerra de terra de quatre dinés.

Item un càyem ho axugamans.

Item una cortina de tella largua pintada dels tres Reys he la Salutació.

Item un spalmador dolent.

Item una balesta ab lo taller romput ab gaffes he algava ab dos ho tres tretes.

- Item tres rodells.
 Item un bascí de barber de lautó.
 Item dues pots de pastar.
 Item tres lances manesques ab sos ferros.
 Item un parpal de ferro gros.
 Item quatre frens, tres de rocí lo un de mulla.
 Item dos parells de sparons, uns curts l'altre larchs.
 Item tres barrines petites.
 Item un (...) de fferro.
 Item unes stenalles de ferro.
 Item un foralat de ferro sens pany.
 Item unes tissores grosses dolentes.
 Item dos cayres de picapedres.
 Item un banch de rocí o fre.
 Item quatre pichs de mollí.
 Item dues serres, una gran l'altre xiqua.
 Item una dotzena de picarols comuns.
 Item dos collàs de somera de ferro.
 Item sinch faus de saguar.
 Item dues planes de fuster.
 Item quatre squelles de batre ab sos batalls.
 Item quatre bastos, la un de bèstia grossa e tres xichs, dos nous he dos vells.
 Item tres albardans vells.
 Item tres sellas, dues de rossí he huna de mulla, vella ab sos steps.
 Item dos càvechs, un gran he un xich ab sos mànechs.
 Item sinch axades ab sos mànechs.
 Item una scoda de fferro grossa ab son mànech.
 Item dos uxolls.
 Item unna destrall.
 Item un martell he un pich.
 Item dues xapetes de exercollar e mig tallant.
 Item una sanalla de palma de tenor de una barcella.
 Item una lanta ab sa cadena he corda.
 Item tres stormies vellas.
 Item un fusser ab quatre fussions e dues àspies.
 Item dos rams de fill cruu de stopa.

En la cambra del sényer en Macià

- Item sobre lo portall de dita cambra un ymatge de paper ab la Verga Maria e Sent Sabestià e sent Roch.
 Item un crusifíci petit
 Item unna tovallola de bri ab listons blaus e ab randa ab flochs de fil blanch matex.
 Item un mirall dolent trencat.
 Item una catifa de tres rodes petita he dolenta.
 Item un banch de quatre petges.

Item sinch pessés de cortines de xemallots morats he senroses ab les harmes.

Item un lit de camps, pots he banchs de sirca de XII pams e mig.

Item un matalaf de palla.

Item un matelaf de llana.

Item un travaser de ploma dolent.

Item dos lensols de bri y stopa de quatre telles mitgensers.

Item unna flaçada blanca cardade vella.

Item un cuxí de fluxell ab sa cuberta mitgensera de bri y stopa.

Item un davanter de lit pintat de filladís he mitga lana.

Item unna alfàbia envernissada per a tenir vin blanch buyda.

Item dues capsés pintades, una quadrada e una redonna buydes.

Item dues culleres de argent, unna gran e unna xiqua pesan.

Item un artibanch vermell de unna caxa buyda larga mitgensera.

Item un cobribanch listat blanch y vermell.

Item una catifa de tres rodes squincada foradada.

Item un artibanch de de dues caxes ab sos panys he claus.

Item mig pavelló de fillampua nou que l'altre mitat no hés fet.

Item una ampolla he un brocall he unna gerra.

Item en l'altre caxe de dit artibanch trobí un lensol de tres telles squinsat.

Item un tros de tovalles squincades.

Item una tovallola de filempua ab randa vella.

Item altre tovallola de filempua ab randa vella.

Item altre tovallola de dita [en blanc].

Item una tovalla larga de stopa plana.

Item unas tovalles de cotó ab listes blaves largues.

Item una tovallola de stopa mitgensera.

Item deu rams de fill cruu, tres de bri he set de stopa.

Item un paner de custura.

Item dues teleques de scriptures fayents per la heretat.

En la cambre de la veyá

Item sobre lo portall de dita cambra unna tovalla de fillempua squinçada.

Item un almut.

Item un garbell petit.

Item uns arganels per a portar anygua.

Item una bóta desfonada.

Item quatre sachs de cànem vells.

Item uns alförgens de palma vells.

Item un cubell gran dolent.

Item sis vells de lana bruta.

Item una pala de fust.

Item unes bonetes velles.

En la cambra nova

Item uns gambals, un collar he unna cadena de ferro.

- Item una portadora mitgensera.
- Item una fanyadora.
- Item un lit de camp vell e dolent.
- Item un matalaf de llana.
- Item un cuxí de fluxell.
- Item dos lensols de quatre telles de bri hi stopa mitgenses.
- Item una flaçada blanca cardada vella.
- Item un uró dins lo qual a sirca XV lliures de stopa grosse.
- Item una cadira de arrerar.
- Item una caldera gran apedessada.
- Item una sanyadora.
- Item dos lumanés de ferro lo un mitgenser l'altre molt petit.
- Item trenta massos de lli de la terra gros.
- Item un flasco ho barelet.
- Item dues satrilles.

En la cassa del molí

- Item un molí ab tot son forniment atceptat la bèstia.
- Item un càvech axoroyat.
- Item un arer mitgenser.
- Item una pell de moltó.
- Item una senalla de palma de hunna barcella.

En la cuyna

- Item dos ferros de coure.
- Item una ola de coura mitgensera.
- Item dues mans de morter y quatre culleres de fust.
- Item un morter de terra.
- Item dos teladós de fust.
- Item sis plats de terra.
- Item dues ensiçameres he hun graall de terra.
- Item divuyt scudelles de terra.
- Item una gaveta de fust xapada.
- Item dos lavadós de ollas de ferro.
- Item un lumaner de ferro.
- Item una raya de fust ab cuberta de stany.
- Item unna paella de ferro.
- Item una pastera ab sos peus sens cuberta vella pudrida.
- Item sinch barills.
- Item una sacha vella.
- Item una fitora de tres pues.
- Item un peu de debanadores petit.
- Item una portadora.
- Item dues podadores.
- Item un lit encaxat gran vell.

- Item un matalaf de llana vell.
- Item dos lensolls de quatre telles de stopa vells.
- Item una flaçada de borra vella.
- Item un banch.
- Item un cossi mitgenser.
- Item un ast de ferro.
- Item una carabasa.

En la stable

- Item un rossí sart roig negre de edat de X anys o circha.
- Item altre rossí gelat de edat de quatre anys o circha.
- Item un mul negre fill de ego de adat de tres anys.
- Item un asa gros de pell roig de adat de quatre anys o circha.
- Item un ase negre de adat de tres anys.

En lo saller

- Item cent cinquante taules o sircha.
- Item una scala de gat de set scalons vella.
- Item una mitga bóta desfonada.
- Item un gambí buyt.
- Item un uró petit.
- Item dos barills.
- Item una corterolla buyda.
- Item una corterolla buyda.
- Item dos mitges bótes plenes de ayguades.
- Item una corterolla buyda.
- Item dos bats vells de rosí.
- Item una alfàbia envernizada buyda.
- Item un cup gran ab son canyís dolent buyt.
- Item dues bótes congranyades petites velles desfonades en les quals ha entre les dos XVIII quarteres de forment roig novell.
- Item dos barillets.

En la cambra del blat

- Item una mitga quartera.
- Item vint y sis quarteras de forment roig novell deduyt lo que ja scerà apertat per a sembrar.
- Item una palla de fust.

En la paysa

- Item en dues sitges dins dita payissa plenas de forment dins las quals havia sircha CXXV quarteres de forment roig novell les quals no foren destapades.
- Item un palador de paya.
- La qual payça hera mitga de palla.
- En el pati una sitga dins la quall havia sirca XXXV quarteres d'ordi spriu.

Item un altre sitga prop de la dita en la quall havia sirca X o XII quarteres de scivade.

Item atrobí una egua blanca o gellada de edat de X o XII anys.

Item una egua roga de adat de V anys ab unna poltra roiga de II anys hi un pullí de VIII messos.

Item una somera negra de adat de X anys ab un ruchet de adat de un any he mig.

Item una somera gelada manorquina de adat de VIII anys ab un ruch de VIII mesos.

Item una somera blanca de hedat de XII anys, una rucha de VIII mesos.

Item quatre bous arechs de adat de VII o VIII anys e lo hu de adat de IIII anys.

Item dos braus lo u de un any he mig, l'altre de un any.

Item una vaqua de adat de quatre anys arega ab unna vadeleta de adat de mig any.

Item dix lo sényer en Macià que tenia dues vaques cade una ab son vadell les quals tenian a mitges ab en Verdera de Garonda, los vadels de tenien a pertir entre lo dit Verdera he la heretat he los dues vaques són de la heretat.

Item dues truges la unna de adat de quatre anys e l'altre de dos anys ab quatre porcelms mascles he dues porcelletes.

Item quatre hovelles las quals pasturen a la Lapassa.

Item dich que les pestures de dita posseció són venudes an an Guilem Pastor per trenta lliures y una dotsena de fogasses y dos anyells las quals trenta lliures se an de pagar la mitat ja Pasco he l'altre mitat a la tisora.

Item atrobí un sclau de nació de turchs blanch de adat de XXXX anys o sircha.

Item dix lo sényer en Macià que tenen certa qüestió ab en Bertomeu Cayelles, deu XXXX lliures a la dita heretat per pastures de l'any MDVII de la sterellitit les quals lo dit Canyelles pose en qüestió.

Item atrobí en dita heretat unes cases scituades en la paròchia de Luchmaior las quals tenien per posada, en alou del senyor Reny (sic) a mersè de luysma franques de sens las quals afrontan de una part ab la via pública et ex alia parte cum hospicio Michaellis Güells et ex alia parte cum hospicio Michaellis Puig et ex alia parte cum albergo petri Garcia.

Post modum antem die veneris X mensis marcii anno predicto MDXIII continuando dictum inventarium fuerunt reperta bona et descripta sequencia:

Item un sclau lor de nació de moros anomenat Johan Grua de adat de XXXX anys o sircha.

Item altre sclau negre apellat Nicollo de adat de adat (sic) de XXXX anys o sircha.

Item dues barchades de pedra las quals són stades venudes a diversos preus.

Item una barcha de ribera de port de XII dotsenes de pedra mitgensera en la qual havia los areus sagüents:

Item tres ferros o rochons mitgensés.

Item un arbre ab son forniment ço és antenes y vèlles noves de cotonina de vint y dos vessos.

Item dues pelomeres de spart.

Item quatre libants.

Item un timó.

Item dos cayrats per caregar he descaregar.

Item dos rems de coll.

Item lo squif de dita barcha de tres banchs vell.

Item sis rems de dit squif.

Item unes casses cituades dins la present Ciutat de Mallorcas en la paròchia de Senta Creu en lo carrer exint del porcho de Senta Creu he anant a la pescateria sots alou del reverend bisbe de Barcelona a [en blanc] de luïsmo a sens de II lliures censals als aniversaris de Senta Eulàlie a la festa de Asenció, las quals abans són stades d'en Macià Boff. E affrontan de una part ab la via pública he de altre part ab un corral de mossèn Arbona e de altre part ab un corral d'en Poquet, tragner, he de altre part ab un coral d'en Murrut o de sos areus.

Item altres cases so és botiga he algorfa situades dins la present Ciutat de Mallorca en la paròchia de Senta Creu en lo carrer de la Repturia de Senta Creu, en alou del senyor bisba de Barcelona a [en blanc] de luysme, a cens de X sous cascun any pagadós en la festa de Pasco an an [en blanc] Sbert, mercader. E affontan de una part ab la via pública he de altre part ab les cases d'en Rafell Croquell, parayre, e de altre part ab lo coral o cases de la dona Hisabell e de altre part ab les cases d'en Pera Sabater, taxidor, las quals stan logades an an Miquell Rocha so és la algorfa a sens de II lliures cascun any pagadores al primer die de mars he la botiga hés logada an an Thoni Murull, fuster, a loguer de I lliura X sous pagadores a la festa de Nadall.

Hec antem et non alia bona inveni ego dicta heres in dicta hereditate dicti virii mei exprese protestans quod si que alia bona invenero que dicte pertineant hereditate ea omnia in hoc inventario (...) pro notarium infrascriptum seu eius subrogatum vell aliam publicam manum presente in his dicto honorabile Matias Seguals et (...) interveniente socio dicti defuncti atque hoc inventarium firmante quod fuit perfectum die veneris X mensis marci anno a Nativitate Domini MDXIII.

Testes sunt honorabilis Gaspar Axeló civis et Hanthonius Jacobi notarius in quorum presencia dictus Matias Seguals proxime dictis die et anno.

RESUMEN

Los hermanos Tomàs y Macià Seguals pertenecían a una destacada familia de trabajadores de la piedra dedicada a cultivar "l'art de la pedra". En este trabajo se dan a conocer algunas referencias relativas a su trayectoria personal y profesional.

ABSTRACT

The brothers Tomàs & Macià Seguals belonged to a remarked family of stone-workers that cultivated the art of stone. This article reveals some aspects of their lives and works